

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ  
ДНІПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ  
ФАКУЛЬТЕТ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ДЛЯ ОРГАНІВ ДОСУДОВОГО  
РОЗСЛІДУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ**

**Кафедра криміналістики та домедичної підготовки**

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

**ДОМЕДИЧНА ПІДГОТОВКА**

<b>Назва освітньо-професійної програми</b>	Правоохоронна діяльність (поліцейські)
<b>Рівень вищої освіти</b>	перший (бакалаврський)
<b>Галузь знань</b>	26 Цивільна безпека
<b>Спеціальність</b>	262 Правоохоронна діяльність
<b>Вид навчальної дисципліни</b>	обов'язкова
<b>Мова викладання</b>	українська
<b>Рік навчання</b>	перший (денна, заочна)

**ЗАТВЕРДЖЕНО**

Науково-методичною радою  
Дніпровського державного  
університету внутрішніх справ  
протокол від 19.08.2024 № 15

**СХВАЛЕНО**

Вченою радою факультету  
підготовки фахівців для органів  
досудового розслідування  
Національної поліції України  
протокол від 15.08.2024 № 1

**ПОГОДЖЕНО**

Гарант освітньої програми «Правоохоронна діяльність (поліцейські)»

Віталій ПОКАЙЧУК

Розглянуто на засіданні кафедри криміналістики та домедичної підготовки факультету підготовки фахівців для органів досудового розслідування національної поліції України  
Протокол від 13.08.2024 № 25

Домедична підготовка. Робоча програма навчальної дисципліни. Дніпро: Дніпровський державний університет внутрішніх справ, 2024 рік. кількість сторінок 23 с.

**РОЗРОБНИК:**

Доцент кафедри криміналістики та домедичної підготовки, кандидат юридичних наук, доцент Ганна Сергіївна Бідняк;  
Доцент кафедри тактико-спеціальної підготовки, кандидат юридичних наук, доцент Станіслава Анатоліївна Миронюк.

**РЕЦЕНЗЕНТИ:**

1. Професор кафедри права Дніпровського гуманітарного університету, доктор юридичних наук, професор, Кириченко Олег Вікторович.
2. Професор кафедри адміністративного та кримінального права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара доктор юридичних наук, професор Сачко Олександр Васильович.

**Лист оновлення та перезатвердження  
робочої програми навчальної дисципліни  
(додаток 1 до Робочої програми навчальної дисципліни)**

## 1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма здобуття вищої освіти	заочна форма здобуття вищої освіти
Кількість кредитів ЄКТС	3	3
Загальна кількість годин	90	90
Рік підготовки	1	1
Семестр	2	1
Лекції	20	4
Семінарські	–	–
Практичні	30	4
Самостійна робота	40	82
Індивідуальні завдання (курсова робота)	–	–
Підсумковий семестровий контроль	екзамен	екзамен

## 2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою навчальної дисципліни «Домедична підготовка» є набуття теоретичних знань і оволодіння практичними навичками з надання першої невідкладної медичної допомоги постраждалим особам, які перебувають у невідкладному стані. Метою викладання навчальної дисципліни «Домедична підготовка» є:

*а) науково-юридична:*

- сприяння розвитку у майбутніх правоохоронців здатності приймати рішення самостійно та нести за них відповідальність;
- працювати автономно і в команді; креативно мислити та ефективно діяти у складних ситуаціях;

*б) загальноосвітня:* надання здобувачам та здобувачкам вищої освіти комплексних знань і практичних навичок щодо оцінки стану постраждалих, правил поведіння з ними на місці події при дотриманні правил власної безпеки, та виконання базових маніпуляцій для порятунку життя людей і відвернення негативних наслідків для їх здоров'я з використанням мінімального набору обладнання, що входить до аптечок, або за його повної відсутності;

*в) виховна:* формування у здобувачів і здобувачок вищої освіти відповідальності та готовності надати домедичну допомогу постраждалим, які перебувають у невідкладному стані.

Очікувані результати навчання: у результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

*знати:*

- перелік навичок, якими повинен володіти поліцейський для виконання покладеного обов'язку із надання домедичної допомоги постраждалим у

невідкладних станах;

- нормативно закріплені порядки (алгоритми) надання домедичної допомоги;
- показники станів постраждалих;
- правила безпеки під час надання домедичної допомоги;
- правила поводження з постраждалими на місці події в залежності від станів;
- порядок виклику екстреної медичної допомоги, спілкування та взаємодії з диспетчером;
- порядок проведення вступного сортування при масовому випадку ураження людей;
- порядок проведення серцево-легеневої реанімації та відновлення прохідності дихальних шляхів дорослим і дітям;
- порядок розпізнавання й зупинки зовнішніх і внутрішніх масивних кровотеч;
- порядок надання домедичної допомоги при опіках, ураженнях електричним струмом, утопленні, отруєннях невідомою речовиною, травмах окремих анатомічних ділянок;
- порядок користування засобами і обладнанням, що входять до аптечок;
- порядок виконання базових маніпуляцій для порятунку життя постраждалого з використанням мінімального набору обладнання або за його повної відсутності;

*уміти:*

- оглядати та оцінювати стан постраждалого на місці події;
- визначати життєві показники постраждалого;
- надавати допомогу при зупинці серця, використовувати автоматичний зовнішній дефібрилятор;
- використовувати дихальне обладнання та допоміжні засоби для забезпечення прохідності дихальних шляхів;
- зупиняти критичні кровотечі;
- накладати пов'язки;
- накладати шийний комір та іммобілізувати хребет;
- іммобілізувати кінцівки;
- евакуювати постраждалого з транспортного засобу;
- надавати першу допомогу при опіках, обмороженнях, гіпертермії, ударах електричним струмом, отруєннях та у інших невідкладних станах;
- дотримуватись заходів безпеки під час роботи у небезпечних місцях.

Вивчення дисципліни забезпечує формування компетентностей за освітньою програмою:

**Інтегральна компетентність** – здатність вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері правоохоронної діяльності.

**Загальні компетентності:**

ЗК1 – здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2 – знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК5 – здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК7 – здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК8 – здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК9 – здатність працювати в команді.

**Спеціальні компетентності:**

СК14 – здатність правомірно застосовувати засоби фізичного впливу, спеціальні засоби та вогнепальну зброю, тактичні прийоми з дотриманням стандартів особистої безпеки, а також надавати невідкладну, зокрема домедичну і медичну, допомогу.

СК21 – здатність надавати поліцейські послуги у сферах забезпечення публічної безпеки і порядку; охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави; протидії злочинності, як в звичайних умовах, так й в умовах дії правового режиму воєнного стану.

**Пререквізити та постреквізити дисципліни:**

**Пререквізити:** «Тактико-спеціальна підготовка», «Особиста безпека поліцейського», «Спеціальна фізична підготовка» надають можливість розпочати навчання та отримати знання, уміння й навички, необхідні для освоєння дисципліни «Домедична підготовка».

**Постреквізити:** «Криміналістика», «Судова медицина та психіатрія», «Методика розслідування окремих видів кримінальних правопорушень».

Здобувачі вищої освіти повинні продемонструвати такі **результати навчання:**

ПРН12 – адаптуватися і ефективно діяти у стандартних професійних ситуаціях, а також у разі ускладнення оперативної обстановки, підвищення фізичного та психологічного навантаження.

ПРН15 – працювати самостійно та в команді при виконанні службових (посадових) обов'язків та під час розв'язання складних спеціалізованих задач у сфері правоохоронної діяльності.

ПРН19 – надавати невідкладну, зокрема домедичну і медичну, допомогу.

**3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ****ТЕМА № 1. ДОМЕДИЧНА ДОПОМОГА : ПОНЯТТЯ, ПРИНЦИПИ ТА НОРМАТИВНО-ПРОВА ОШОВА НАДАННЯ. ЗАГАЛЬНІ ПРАВИЛА ПОВЕДІНКИ НА МІСЦІ ПОДІЇ, ДЕ Є ПОСТРАЖДАЛІ**

В темі розкривається зміст поняття «домедична допомога» та значення, у

якому термін вживається. Визначається зміст програми підготовки до надання першої невідкладної медичної допомоги поліцейськими, як немедичними працівниками, професійні обов'язки яких пов'язані з наданням домедичної допомоги. Розкриваються послідовно основні принципи та нормативно-правова основа надання домедичної допомоги. Визначаються правила поведінки поліцейського на місці події, де є постраждалі. Окремо розглядаються основи власної безпеки та забезпечення безпеки постраждалого та інших осіб. Розкриваються особливості надання само- та взаємодопомоги пораненим в умовах небезпеки (обстріл, бойові дії) за алгоритмом М.А.Р.С.Н.

## **ТЕМА № 2. ПОРЯДОК НАДАННЯ ДОМЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ ПРИ МАСИВНІЙ КРОВОТЕЧІ**

В темі розкриваються значення кровообігу для організму людини, види та наслідки кровотеч. Визначається обладнання та техніка його використання для зупинки кровотеч. Особлива увага приділяється розгляду будови турнікетів, правил їх зберігання та техніки застосування.

Розкриваються ознаки масивних кровотеч, правила обслідування тіла постраждалого у різних умовах при пошуках ознак зовнішніх кровотеч, порядок накладання турнікету (кровоспинного джгута). Детально розглядається порядок тампонування ран та накладення пов'язок, що тиснуть.

Визначаються поняття і ознаки шоку, порядок надання домедичної допомоги постраждалому при підозрі на шок.

## **ТЕМА № 3. ПОРЯДОК НАДАННЯ ДОМЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ ПРИ НЕВІДКЛАДНИХ СТАНАХ ДИХАЛЬНОЇ СИСТЕМИ**

В темі розкриваються причини та види невідкладних станів дихальної системи, наслідки нестачі кисню для організму людини. Визначається обладнання, що використовується для штучного дихання, і порядок його використання. Визначається порядок підходу до постраждалого, його огляду і перевірки ознак дихання. Розкривається характеристика ознак порушення дихання.

Послідовно розглядаються алгоритми надання домедичної допомоги при порушенні прохідності дихальних шляхів – обструкції стороннім тілом, а також прийом Геймліха для дорослих, дітей, немовлят, вагітних жінок і людей із зайвою вагою.

Визначається порядок надання домедичної допомоги при проникній та тупій травмі грудної клітини.

## **ТЕМА № 4. ПОРЯДОК НАДАННЯ ДОМЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ ПРИ РАПТОВІЙ ЗУПИНЦІ КРОВООБІГУ (ЗУПИНЦІ СЕРЦЯ), А ТАКОЖ ПРИ ПІДОЗРІ НА ІНСУЛЬТ ТА ІНФАРКТ**

В темі розкриваються причини раптової зупинки кровообігу (зупинки серця) та наслідки цього стану для організму людини. Визначається обладнання, що використовується для серцево-легеневої реанімації, і порядок його використання.

Послідовно розглядаються алгоритми надання домедичної допомоги дорослим і дітям при раптовій зупинці кровообігу. Визначаються особливості проведення серцево-легеневої реанімації при утопленні.

Визначаються ознаки гострого мозкового інсульту та гострого інфаркту міокарда, розкривається порядок надання домедичної допомоги постраждалому.

Розглядаються ознаки епілептичного нападу та особливості надання допомоги постраждалому.

## **ТЕМА № 5. ПОРЯДОК НАДАННЯ ДОМЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ ПРИ ТРАВМАХ ОКРЕМИХ АНАТОМІЧНИХ ДІЛЯНОК**

В темі послідовно розглядаються алгоритми надання домедичної допомоги при підозрі на травму голови, визначаються її ознаки, види та особливості накладення пов'язок; при підозрі на травму хребта, визначаються ознаки і види такої травми, особливості застосування шийного комірця, переміщення постраждалого тощо; при переломах кінцівок, визначаються ознаки і види таких травм, особливості іммобілізації.

Розкривається алгоритм надання домедичної допомоги при синдромі довготривалого здавлення, особливості вивільнення постраждалих з-під завалів.

Визначається особливість надання домедичної допомоги при травматичній ампутації кінцівки або іншої частини тіла (пальця, вуха, статевого органу тощо).

Розкривається порядок надання домедичної допомоги при проникаючій та тупій травмі черевної порожнини. Визначаються особливості надання домедичної допомоги при травмі ока.

## **ТЕМА № 6. ПОРЯДОК НАДАННЯ ДОМЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ ПРИ УРАЖЕННЯХ ФІЗИЧНИМИ ТА ХІМІЧНИМИ ФАКТОРАМИ. ПОРЯДОК НАДАННЯ ДОМЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ ОСОБАМ З ПРОЯВОМ ПОСТТРАВМАТИЧНОГО СТРЕСОВОГО РОЗЛАДУ ПОВЕДІНКИ**

В темі послідовно розглядаються алгоритми надання домедичної допомоги при ураженнях фізичними факторами зовнішнього впливу, зокрема при опіках, а також особливості механізму та класифікації таких уражень; при тепловому ударі; при переохолодженні та/або відмороженні; при ударі електричним струмом або блискавкою.

Розкриваються алгоритми надання домедичної допомоги при ураженнях хімічними факторами, зокрема при підозрі на гостре отруєння невідомою речовиною; при підозрі на передозування наркотиками; при анафілаксії; при гіпоглікемії.

Розглядається порядок дій поліцейських та алгоритм надання допомоги особам з проявом посттравматичного стресового розладу (ПТСР) поведінки. Визначаються особливості спілкування з військовослужбовцями, які виявляють такі симптоми (ознаки) ПТСР, як збудливість і дратівливість; нестримне гостре реагування на раптові подразники (крик, вибух петарди чи феєрверку тощо); фіксація на обставинах травматичної події; відхід від реальності; схильність до некерованих агресивних реакцій.

## **ТЕМА № 7. ПОРЯДОК НАДАННЯ ДОМЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ ПРИ ПОЛОГАХ**

В темі розкриваються особливості стану організму вагітної жінки, ознаки і стадії пологів. Визначається порядок допомоги на різних стадіях пологів та необхідні для цього пристосування і засоби. Розглядаються ознаки ускладнень пологів та особливості надання допомоги в таких випадках.

Визначається порядок оцінки життєдіяльності новонароджених, їх життєві показники та особливості догляду за ними відразу після народження. Розкривається порядок допомоги новонародженим при відхиленні показників життєдіяльності (особливості серцево-легеневої реанімації немовлят).

## **ТЕМА № 8. ПОНЯТТЯ ПРО МЕДИЦИНУ КАТАСТРОФ ТА ВИСОКОНЕБЕЗПЕЧНІ НАДЗВИЧАЙНІ СИТУАЦІЇ. ПОРЯДОК СОРТУВАННЯ ПОСТРАЖДАЛИХ ТА НАДАННЯ ДОМЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ**

В темі розкривається зміст медицини катастроф, випадків масового ураження людей. Визначаються правила і принципи сортування постраждалих. Розглядається порядок надання домедичної допомоги постраждалим у випадках масового їх ураження. MIST-рапорт.

Розкриваються особливості керуванням місцем події у випадках масового ураження людей, та основи організації співпраці екстрених служб. Визначаються основи ефективної координації та штабної роботи на місці події.

### **4. СТРУКТУРА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

#### **ДЕННА ФОРМА НАВЧАННЯ**

##### **Теми та план лекційних занять**

<b>Назва теми лекційного заняття</b>	<b>План лекційного заняття</b>	<b>Кількість годин</b>
<b>Тема № 1.</b> Домедична допомога : поняття, принципи та нормативно-правова основа надання. Загальні правила поведінки на місці події, де є постраждалі.	1. Домедична допомога : поняття і принципи надання. 2. Нормативна основа надання домедичної допомоги. 3. Правила поведінки на місці події. 4. Власна безпека та доступ до постраждалого. 5. Безпека постраждалого та інших осіб.	4
<b>Тема № 2.</b> Порядок надання домедичної допомоги при масивній кровотечі	1. Поняття, види та ознаки кровотеч. 2. Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при масивній зовнішній кровотечі	2

	<p>3. Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при травматичній ампутації</p> <p>4. Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при підозрі на шок.</p>	
<p><b>Тема № 3.</b> Порядок надання домедичної допомоги при невідкладних станах дихальної системи</p>	<p>1. Дихання, невідкладні дихальні стани.</p> <p>2. Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при порушенні прохідності верхніх дихальних шляхів - обструкції стороннім тілом.</p> <p>3. Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при проникній травмі грудної клітки.</p> <p>4. Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при тупій травмі грудної клітки.</p>	4
<p><b>Тема № 5.</b> Порядок надання домедичної допомоги при травмах окремих анатомічних ділянок</p>	<p>1. Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при підозрі на травму голови.</p> <p>2. Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при підозрі на пошкодження хребта</p> <p>3. Порядок визначає механізм надання домедичної допомоги постраждалим при підозрі на перелом кісток кінцівок</p> <p>4. Порядок визначає механізм надання домедичної допомоги постраждалим при синдромі довготривалого здавлення</p> <p>5. Порядок визначає механізм надання домедичної допомоги постраждалим при травматичній ампутації</p> <p>6. Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при проникній травмі черевної порожнини</p> <p>7. Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при тупій травмі органів черевної порожнини</p> <p>8. Порядок визначає механізм надання домедичної допомоги постраждалим при пошкодженні очей</p>	6

<p><b>Тема № 6.</b> Порядок надання домедичної допомоги при ураженнях фізичними та хімічними факторами. Порядок надання домедичної допомоги особам з проявом посттравматичного стресового розладу поведінки</p>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при термічних опіках</li> <li>2. Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при тепловому ударі</li> <li>3. Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при загальному переохолодженні та/або відмороженні</li> <li>4. Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при їх ураженні струмом або блискавкою</li> <li>5. Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при підозрі на гостре отруєння невідомою речовиною</li> <li>6. Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при підозрі на передозування опіоїдами</li> <li>7. Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при анафілаксії</li> <li>8. Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при гіпоглікемії</li> </ol>	2
<p><b>Тема № 7.</b> Порядок надання домедичної допомоги при пологах</p>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Вагітність і пологи.</li> <li>2. Алгоритм надання домедичної допомоги в разі екстрених пологів.</li> </ol>	2
<p><b>Разом</b></p>		20

### Теми практичних занять

з/п	Назва теми практичного заняття	Кількість годин
1.	<b>Тема № 1.</b> Домедична допомога : поняття, принципи та нормативно-правова основа надання. Загальні правила поведінки на місці події, де є постраждалі.	2
2.	<b>Тема № 2.</b> Порядок надання домедичної допомоги при масивній кровотечі	4
3.	<b>Тема № 3.</b> Порядок надання домедичної допомоги при невідкладних станах дихальної системи	4
4.	<b>Тема № 4.</b> Порядок надання домедичної допомоги при раптовій зупинці кровообігу (зупинці серця), а також при підозрі на інсульт та інфаркт	4

5.	<b>Тема № 5.</b> Порядок надання домедичної допомоги при травмах окремих анатомічних ділянок	6
6.	<b>Тема № 6.</b> Порядок надання домедичної допомоги при ураженнях фізичними та хімічними факторами. Порядок надання домедичної допомоги особам з проявом посттравматичного стресового розладу поведінки	6
7.	<b>Тема № 7.</b> Порядок надання домедичної допомоги при пологах	2
8.	<b>Тема № 8.</b> Поняття про медицину катастроф та високонебезпечні надзвичайні ситуації. Порядок сортування постраждалих та надання домедичної допомоги	2
	<b>Разом</b>	30

### **Теми для самостійної роботи**

з/п	Назва теми для самостійної роботи	Години
1.	<b>Тема № 1.</b> Домедична допомога : поняття, принципи та нормативно-правова основа надання. Загальні правила поведінки на місці події, де є постраждалі.	4
2.	<b>Тема № 2.</b> Порядок надання домедичної допомоги при масивній кровотечі	4
3.	<b>Тема № 3.</b> Порядок надання домедичної допомоги при невідкладних станах дихальної системи	4
4.	<b>Тема № 4.</b> Порядок надання домедичної допомоги при раптовій зупинці кровообігу (зупинці серця), а також при підозрі на інсульт та інфаркт	6
5.	<b>Тема № 5.</b> Порядок надання домедичної допомоги при травмах окремих анатомічних ділянок	10
6.	<b>Тема № 6.</b> Порядок надання домедичної допомоги при ураженнях фізичними та хімічними факторами. Порядок надання домедичної допомоги особам з проявом посттравматичного стресового розладу поведінки	4
7.	<b>Тема № 7.</b> Порядок надання домедичної допомоги при пологах	4
8.	<b>Тема № 8.</b> Поняття про медицину катастроф та високонебезпечні надзвичайні ситуації. Порядок сортування постраждалих та надання домедичної допомоги	4
	<b>Разом</b>	40

### **ЗАОЧНА ФОРМА НАВЧАННЯ**

#### **Теми та план лекційних занять**

Назва теми лекційного заняття	План лекційного заняття	Кількість годин
-------------------------------	-------------------------	-----------------

<b>Тема № 1.</b> Домедична допомога : поняття, принципи та нормативно-правова основа надання. Загальні правила поведінки на місці події, де є постраждалі.	1. Домедична допомога : поняття і принципи надання. 2. Нормативна основа надання домедичної допомоги. 3. Правила поведінки на місці події. 4. Власна безпека та доступ до постраждалого. 5. Безпека постраждалого та інших осіб.	2
<b>Тема № 2.</b> Порядок надання домедичної допомоги при масивній кровотечі	1. Поняття, види та ознаки кровотеч. 2. Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при масивній зовнішній кровотечі 3. Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при травматичній ампутації 4. Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при підозрі на шок.	2
<b>Разом</b>		4

### Теми практичних занять

з/п	Назва теми практичного заняття	Кількість годин
1.	<b>Тема № 1.</b> Домедична допомога : поняття, принципи та нормативно-правова основа надання. Загальні правила поведінки на місці події, де є постраждалі.	2
2.	<b>Тема № 2.</b> Порядок надання домедичної допомоги при масивній кровотечі	2
	<b>Разом</b>	4

### Теми для самостійної роботи

з/п	Назва теми для самостійної роботи	Години
1.	<b>Тема № 1.</b> Домедична допомога : поняття, принципи та нормативно-правова основа надання. Загальні правила поведінки на місці події, де є постраждалі.	10
2.	<b>Тема № 2.</b> Порядок надання домедичної допомоги при масивній кровотечі	12
3.	<b>Тема № 3.</b> Порядок надання домедичної допомоги при невідкладних станах дихальної системи	8
4.	<b>Тема № 4.</b> Порядок надання домедичної допомоги при	10

	раптовій зупинці кровообігу (зупинці серця), а також при підозрі на інсульт та інфаркт	
5.	<b>Тема № 5.</b> Порядок надання домедичної допомоги при травмах окремих анатомічних ділянок	14
6.	<b>Тема № 6.</b> Порядок надання домедичної допомоги при ураженнях фізичними та хімічними факторами. Порядок надання домедичної допомоги особам з проявом посттравматичного стресового розладу поведінки	10
7.	<b>Тема № 7.</b> Порядок надання домедичної допомоги при пологах	8
8.	<b>Тема № 8.</b> Поняття про медицину катастроф та високонебезпечні надзвичайні ситуації. Порядок сортування постраждалих та надання домедичної допомоги	10
	<b>Разом</b>	82

## **5. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ТА ЗАВДАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ**

1. Поняття «домедична допомога» та значення, у якому термін вживається.
2. Зміст програми підготовки до надання першої невідкладної медичної допомоги поліцейськими.
3. Принципи надання домедичної допомоги поліцейськими.
4. Нормативно-правова основа надання домедичної допомоги поліцейськими.
5. Правила поведінки поліцейського на місці події, де є постраждалі.
6. Основи власної безпеки поліцейського на місці події, де є постраждалі
7. Основи забезпечення безпеки постраждалого на місці події та інших осіб.
8. Особливості надання само- та взаємодопомоги пораненим в умовах небезпеки (обстріл, бойові дії) за алгоритмом M.A.R.C.H.
9. Значення кровообігу для організму людини, види та наслідки кровотеч. Обладнання та техніка його використання для зупинки зовнішніх кровотеч.
10. Будова турнікету, правила зберігання / носіння, техніка та правила застосування.
11. Ознаки масивних кровотеч, правила обслідування тіла постраждалого у різних умовах при пошуках ознак зовнішніх кровотеч. Порядок накладання турнікету (кровоспинного джгута).
12. Порядок (техніка) тампонування ран та накладення пов'язок, що тиснуть.
13. Поняття і ознаки шоку, порядок надання домедичної допомоги постраждалому при підозрі на шок.
14. Причини та види невідкладних станів дихальної системи, наслідки нестачі кисню для організму людини. Обладнання, яке використовується для штучного дихання, і порядок його використання.

15. Порядок підходу до постраждалого, його огляду і перевірки ознак дихання. Характеристика ознак порушення дихання.

16. Порядок надання домедичної допомоги при порушенні прохідності дихальних шляхів – обструкції стороннім тілом. Прийом Геймліха для дорослих.

17. Порядок надання домедичної допомоги дітям при порушенні прохідності дихальних шляхів – обструкції стороннім тілом.

18. Особливості надання домедичної допомоги вагітним жінкам і людям із зайвою вагою при порушенні прохідності дихальних шляхів – обструкції стороннім тілом.

19. Порядок надання домедичної допомоги при проникній травмі грудної клітини (при пневмотораксі).

20. Порядок надання домедичної допомоги при тупій травмі грудної клітини (при гемотораксі).

21. Причини раптової зупинки кровообігу (зупинки серця) та наслідки цього стану для організму людини. Обладнання, яке використовується для серцево-легеневої реанімації, і порядок його використання.

22. Порядок надання домедичної допомоги дорослим при раптовій зупинці кровообігу.

23. Порядок надання домедичної допомоги дітям при раптовій зупинці кровообігу

24. Особливості проведення серцево-легеневої реанімації при утопленні.

25. Ознаки гострого мозкового інсульту та порядок надання домедичної допомоги постраждалому.

26. Ознаки гострого інфаркту міокарда та порядок надання домедичної допомоги постраждалому.

27. Ознаки епілептичного нападу та особливості надання допомоги постраждалому.

28. Порядок надання домедичної допомоги при підозрі на травму голови. Ознаки і види травм голови. Особливості накладення пов'язок.

29. Порядок надання домедичної допомоги при підозрі на травму хребта. Ознаки і види такої травми, особливості застосування шийного комірця та переміщення постраждалого.

30. Порядок надання домедичної допомоги при переломах кінцівок. Ознаки і види таких травм, особливості іммобілізації.

31. Порядок надання домедичної допомоги при синдромі довготривалого здавлення. Особливості вивільнення постраждалих з-під завалів.

32. Порядок надання домедичної допомоги при травматичній ампутації кінцівки або іншої частини тіла (пальця, вуха, статевого органу тощо).

33. Порядок надання домедичної допомоги при проникаючій травмі черевної порожнини.

34. Порядок надання домедичної допомоги при тупій травмі черевної порожнини.

35. Особливості надання домедичної допомоги при травмі ока.

36. Порядок надання домедичної допомоги при опіках. Особливості механізму та класифікації таких уражень.

37. Порядок надання домедичної допомоги при тепловому ударі.
38. Порядок надання домедичної допомоги при переохолодженні та/або відмороженні
39. Порядок надання домедичної допомоги при ударі електричним струмом або блискавкою.
40. Порядок надання домедичної допомоги при підозрі на гостре отруєння невідомою речовиною.
41. Порядок надання домедичної допомоги при підозрі на передозування наркотиками.
42. Порядок надання домедичної допомоги при анафілаксії.
43. Порядок надання домедичної допомоги при гіпоглікемії.
44. Порядок дій поліцейських та алгоритм надання допомоги особам з проявом посттравматичного стресового розладу (ПТСР) поведінки.
45. Особливості спілкування з військовослужбовцями, які виявляють симптоми посттравматичного стресового розладу (ПТСР).
46. Особливості стану організму вагітної жінки, ознаки і стадії пологів.
47. Порядок допомоги на різних стадіях пологів та необхідні для цього пристосування та засоби.
48. Ознаки ускладнень при пологах та особливості надання допомоги в таких випадках.
49. Порядок оцінки життєдіяльності новонароджених, їх життєві показники та особливості догляду за ними відразу після народження.
50. Порядок допомоги новонародженим при відхиленні показників життєдіяльності (особливості серцево-легеневої реанімації немовлят).
51. Поняття та зміст медицини катастроф, випадків масового ураження людей.
52. Правила і принципи сортування постраждалих у випадках масового їх ураження.
53. Порядок надання домедичної допомоги постраждалим у випадках масового їх ураження. MIST-рапорт
54. Особливості керуванням місцем події у випадках масового ураження людей, та основи організації співпраці екстрених служб.
55. Основи ефективної координації та штабної роботи на місці події у випадках масового ураження людей.

## 6. КРИТЕРІЇ ТА ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

ДЛЯ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ		
Поточний контроль (ПК)		Підсумковий контроль
Аудиторна робота	Самостійна робота	Залік (З) / ЕКЗАМЕН (Е)
$\leq 40$	$\leq 10$	
$\leq 50$		$\leq 50$
<b>Підсумкова оцінка у випадку заліку (П) = ПК + З <math>\leq 100</math></b>		
<b>Підсумкова оцінка у випадку складання екзамену (П) = ПК + Е <math>\leq 100</math></b>		

ДЛЯ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ		
Поточний контроль (ПК)		Підсумковий контроль
Аудиторна робота	Самостійна робота	Залік (З) / ЕКЗАМЕН (Е)
≤ 20	≤ 30	
≤ 50		≤ 50
Підсумкова оцінка у випадку заліку (П) = ПК + З ≤ 100		
Підсумкова оцінка у випадку складання екзамену (П) = ПК + Е ≤ 100		

### Критерії оцінювання аудиторної роботи здобувачів вищої освіти

БАЛИ	ПОЯСНЕННЯ
5	<b>Високий рівень</b> компетентностей. Теоретичні питання, винесені на розгляд, <b>засвоєні у повному обсязі; на високому рівні сформовані</b> необхідні практичні навички та вміння; <b>всі</b> навчальні завдання, передбачені планом заняття, <b>виконані</b> в повному обсязі. Під час заняття продемонстрована стабільна активність та ініціативність. Відповіді на теоретичні питання, розв'язання практичних завдань, висловлення власної думки стосовно дискусійних питань ґрунтується <b>на глибокому знанні</b> теоретичних основ кримінології, уявлення про кримінологічні характеристики, методи і технології запобігання окремим видам злочинності.
4	<b>Добрий рівень</b> компетентностей. Теоретичні питання, винесені на розгляд, <b>засвоєні у повному обсязі; в основному сформовані</b> необхідні практичні навички та вміння щодо методів і технологій запобігання окремим видам злочинності; <b>всі</b> передбачені планом заняття навчальні завдання <b>виконані</b> в повному обсязі з <b>неістотними неточностями</b> . Під час заняття продемонстрована ініціативність. Відповіді на теоретичні питання, розв'язання практичних завдань, висловлення власної думки стосовно дискусійних питань <b>переважно ґрунтується на знанні</b> теоретичних основ кримінології, уявлення про кримінологічні характеристики, методи і технології запобігання окремим видам злочинності.
3	<b>Достатній рівень</b> компетентностей. Теоретичні питання, винесені на розгляд, <b>у цілому засвоєні</b> ; практичні навички та вміння щодо методів і технологій запобігання окремим видам злочинності мають <b>поверхневий характер</b> , потребують подальшого напрацювання та закріплення; навчальні завдання, передбачені планом заняття, <b>виконані, деякі</b> види завдань виконані з <b>помилками</b> .
2	<b>Недостатній рівень</b> компетентностей. Теоретичні питання, винесені на розгляд, <b>засвоєні частково, прогалини</b> у знаннях <b>не носять істотного характеру</b> ; практичні навички та вміння щодо методів і технологій запобігання окремим видам злочинності <b>сформовані недостатньо; більшість</b> навчальних завдань <b>виконано, деякі</b> з виконаних завдань містять <b>істотні помилки</b> , які потребують подальшого усунення.

<b>1</b>	<b>Мінімальний рівень</b> компетентностей. Курсант <b>не готовий до заняття, не знає</b> більшої частини програмного матеріалу навчальної дисципліни кримінологія, з <b>труднощами виконує</b> завдання, невпевнено відтворює терміни і поняття, що розглядалися під час заняття, <b>допускає змістовні помилки, не володіє</b> відповідними вміннями і навичками, необхідними для розв'язання професійних завдань у сфері запобігання злочинності.
<b>0</b>	<b>Незадовільний рівень</b> компетентностей. <b>Відсутність на занятті</b>

*Для навчальної дисципліни «Домедична підготовка» засобами діагностики знань (успішності навчання) виступають: екзамени; комплексні іспити; стандартизовані тести; реферати, есе; презентації результатів виконаних завдань та досліджень; студентські презентації та виступи на наукових заходах.*

### **Критерії оцінювання самостійної роботи (денна форма навчання)**

Самостійна робота оцінюється у слухачів денної форми навчання не більше 10 балів.

За самостійну роботу здобувач вищої освіти отримує бали після виконання наступних видів завдань, які оцінюються згідно їх складності:

- Написання наукової роботи – 10 балів;
- Участь та перемога в олімпіаді з дисциплін кафедри – 10 балів;
- Участь в освітніх всеукраїнських та міжнародних заходах за напрямками кафедри – 10 балів;
- Участь у наукових дослідженнях кафедри – 10 балів;
- Написання та публікації статті у фаховому виданні – 10 балів;
- Написання та публікація тез доповідей на конференції міжнародного та всеукраїнського рівня – 5 балів;
- Написання та публікація тез доповідей регіонального рівня – 5 балів;
- Участь в олімпіаді з дисциплін кафедри – 2 бали;
- Підготовка та виступ на засіданні наукового гуртка кафедри – 3 бали;
- Участь у науково-практичних заходах з напрямку діяльності кафедри (конференції, семінари, круглі столи тощо) – 3 (опублікування тез - 5 балів);
- Членство в науковому гуртку кафедри – 3 бали;
- Написання реферату або доповіді з дисциплін кафедри – 2 бали;
- Підготовка презентацій з дисциплін кафедри – 3 бали
- Самостійне опрацювання теоретичних питань – до 2 бали за одне питання.

### **Критерії оцінювання самостійної роботи (заочна форма навчання)**

Самостійна робота оцінюється у слухачів заочної форми навчання не більше 30 балів.

За самостійну роботу здобувач вищої освіти отримує бали після виконання наступних видів завдань, які оцінюються згідно їх складності:

- Участь у наукових дослідженнях кафедри – 30 балів;
- Написання та публікації статті у фаховому виданні – 25 балів;

Написання та публікація тез доповідей на конференції міжнародного та всеукраїнського рівня – 20 балів;

Написання та публікація тез доповідей регіонального рівня – 15 балів;

Підготовка та виступ на засіданні наукового гуртка кафедри – 15 балів;

Участь у науково-практичних заходах з напрямку діяльності кафедри (конференції, семінари, круглі столи тощо) – 15 (опублікування тез – 25 балів);

Написання доповіді з дисциплін кафедри – 5 балів;

Підготовка презентацій з дисциплін кафедри (не більше 5) – 5 балів

Самостійне опрацювання теоретичних питань – до 5 балів за одне питання.

### Критерії оцінювання підсумкового контролю (екзамен)

На початку викладання навчальної дисципліни науково-педагогічний працівник доводить до здобувачів вищої освіти форму проведення підсумкового контролю, передбачену розділом 1 «Опис навчальної дисципліни» РПНД, а також відповідні критерії оцінювання.

Здобувач вищої освіти допускається до складання підсумкового контролю за умови виконання всіх передбачених РПНД поточних завдань та за наявності суми балів поточного контролю не менше ніж 34.

У разі, якщо сума балів поточного контролю становить менше ніж 34, здобувач вищої освіти не допускається до підсумкового контролю і зобов'язаний доопрацювати завдання з метою набрання необхідної кількості балів.

Під час складання підсумкового контролю здобувачам пропонуються білети, що містять питання, передбачені РПНД. Єдина максимальна сума балів за всі види робіт з навчальної дисципліни – 100 балів. Максимальні суми балів за виконання завдань у рамках аудиторної, самостійної – 50 балів; 50 балів – за виконання завдань, винесених на підсумковий контроль.

У разі переведення здобувачів на дистанційну форму навчання підсумковий контроль проводиться з використанням платформ «МІА: Освіта» та СУДН Moodle.

### Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ECTS	
	Залік	Екзамен/ диференційований залік	Оцінка	Пояснення
90-100	зараховано	Відмінно	A	«Відмінно» - теоретичний зміст курсу засвоєний у повному обсязі; сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені РПНД, виконані в повному обсязі.
83-89		Добре	B	«Дуже добре» - теоретичний зміст курсу засвоєний в повному обсязі; в основному сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені РПНД, виконані, якість виконання більшості з них оцінена кількістю балів, близько до максимальної.

75-82		Задовільно	С	«Добре» - теоретичний зміст курсу засвоєний цілком; в основному сформовані практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені РПНД, виконані, якість виконання жодного з них не оцінена мінімальною кількістю балів, деякі види завдань виконані з помилками.
68-74			Д	«Задовільно» - теоретичний зміст курсу засвоєний не повністю; але прогалини не носять істотного характеру; в основному сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; більшість передбачених РПНД навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань містять помилки.
60-67			Е	«Достатньо» - теоретичний зміст курсу засвоєний частково; не сформовано деякі практичні навички роботи; частина передбачених РПНД навчальних завдань не виконані або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального.
35-59	не заарховано	Не задовільно	FX	«Умовно незадовільно» - теоретичний зміст курсу засвоєний частково; не сформовані необхідні практичні навички роботи; більшість навчальних завдань не виконано або якість їх виконання оцінено кількістю балів, близько до мінімальної; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання).
1-34			F	«Безумовно незадовільно» - теоретичний зміст курсу не засвоєний; не сформовані необхідні практичні навички роботи; всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки або не виконані взагалі; додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не призведе до значного підвищення якості виконання навчальних завдань.

## 7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧЕНО НАВЧАЛЬНОЮ ДИСЦИПЛІНОЮ

№ з/п	Найменування	Кількість на групу		Примітка
		Для індивідуального користування	Для групового користування	
<b>Обладнання</b>				
1.	Територія ДДУВС (тактичне містечко)	–	–	
2.	Криміналістичний клас	–	–	
3.	Мультимедійний комплекс (проектор, екран, ПК)		1	
<b>Інструмент</b>				
1.	Повноростовий манекен дорослого		1	
2.	Манекен для серцево-легеневої реанімації		2	
3.	Манекен для роботи з дихальними шляхами		1	

4.	Повноростовий манекен немовляти		1	
5.	Засіб механічний для зупинки кровотечі по типу турнікету		15	
6.	Назофарингіальні повітропроводи різних розмірів		15	
7.	Орофарингіальні повітропроводи різних розмірів		15	
8.	Мішок типу Амбу з набором масок, кисневим резервуаром і кисневою трубкою		2	
9.	Бар'єрний пристрій для штучної вентиляції легень «рот до лицевої маски»		30	
10.	Нереверсивна киснева маска з мішком і трубкою		2	
11.	Манекени		4	
12.	Кисневий балон		1	
13.	Еластичні бинти		30	
14.	Косинки трикутні		30	
15.	Шини іммобілізаційні гнучкі		5	
16.	Рукавички медичні		30	
17.	Термоковдри		10	
18.	Серветки марлеві різних розмірів		15	
19.	Ножиці атравматичні		3	
20.	Плівка харчова		1	
21.	Навчальний автоматичний зовнішній дефібрилятор		2	
22.	Шийні коміри різних розмірів		5	
23.	Стропоріз		2	
24.	Пакет перев'язувальний індивідуальний з еластичним компресійним компонентом і захисною вологостійкою оболонкою		15	
25.	Захисні щитки для очей при пораненні ока		3	

26	Засіб для дезінфекції		1	
27	Армований скотч		5	
28	Маркери різних кольорів		3	
29	Оклюзивні пов'язки		2	

## **8. ІНФОРМАЦІЙНЕ ТА МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (рекомендовані джерела інформації)**

### **Основні нормативні акти:**

– закони:

1. Конституція України : Закон України від 28 червня 1998 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 05.07.2024);

2. Кримінальний кодекс України : Закон України. Редакція від 06.11.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (дата звернення: 05.07.2024);

3. Кримінальний процесуальний кодекс України : URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (дата звернення: 05.07.2024)

4. Про Національну поліцію : Закон України від 2 липня 2015 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення: 05.07.2024)

5. Про екстрену медичну допомогу Закон України. Редакція від 07.01.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5081-17#Text> (дата звернення: 05.07.2024)

– постанови, інші рішення, роз'яснення суддів (Конституційного, Верховного):

1. Про затвердження Порядку підготовки та підвищення кваліфікації осіб, які зобов'язані надавати домедичну допомогу Постанова Кабінету Міністрів України від 21.11.2012 року № 1115. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1115-2012-%D0%BF> (дата звернення: 05.07.2024);

2. Про організацію навчання окремих категорій немедичних працівників навичкам надання першої невідкладної медичної допомоги. Наказ МОЗ України від 02.03.2009 року № 132, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 21 травня 2009 року за № 445/16461. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0445-09> (дата звернення: 05.07.2024);

3. Положення про Міністерство охорони здоров'я України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України Редакція від 07.10.2022 № 267. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/267-2015-%D0%BF#Text> (дата звернення: 05.07.2024);

4. Про затвердження порядків надання домедичної допомоги особам при невідкладних станах: Наказ МОЗ України Редакція від 07.10.2022 № 441. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0356-22#Text> (дата звернення: 05.07.2024);

5. Про удосконалення підготовки з надання домедичної допомоги осіб, які не мають медичної освіти Наказ МОЗ від 04.08.2021 № 1627. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1627282-21#Text> (дата звернення: 05.07.2024).

### **Підручники:**

1. Екстрена та невідкладна медична допомога. Том I: допомога травмованим на догоспітальному етапі: національний підручник / В.О. Крилюк, С.О. Гур'єв, Г.В. Загорій, А.А. Гудима, Н.І. Іскра та ін. Київ. 2017. 504 с.
2. Домедична підготовка : підручник / [А. В. Самодін, О. В. Чуприна, Т. П. Жилін та ін.] ; за заг. ред. В. В. Стеблюка ; Харків : Право, 2020. 344 с.

### **Навчальні посібники, інші дидактичні та методичні матеріали:**

1. Бідняк Г.С., Никифорова О.А. Алгоритм дій поліцейського під час надання домедичної допомоги потерпілим у невідкладних станах. Відеопосібник. 2021 р.;
2. Вайда Т. С. Долікарська допомога: навч. посіб. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2019. 874 с.;
3. Волянський П. Б. Домедична допомога на місці події : практичний посібник / [П. Б. Волянський, А. М. Гринзовський, С. О. Гур'єв та ін. ] ; за заг. ред. д. н. держ. упр., професора П. Б. Волянського та д. мед. н., професора С. О. Гур'єва. Херсон : Видавничий дім «Гельветика», 2020. 224 с.;
4. Домедична допомога в умовах воєнного стану для цивільних осіб : методичні рекомендації. Державний заклад «Український науково-практичний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф МОЗ України», 2023, 38 с.;
5. Єфременкова Л. Н. Домедична допомога : навчально-методичний посібник / укладач. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. 36 с.;
6. Кікінчук В. В. Домедична підготовка : навч. посіб. / [В. В. Кікінчук, С. О. Книженко, Т. І. Савчук та ін. ]; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2021. 176 с.;
7. Крилюк В. О. Екстрена медична допомога травмованим на догоспітальному етапі: навчальний посібник / [В. О. Крилюк, С. О. Гур'єв, А. А. Гудима, Н.І. Іскра та ін. ], Київ. 2016. 400 с.;
8. Никифорова О.А. Методичні рекомендації до практичних занять з дисципліни «Домедична підготовка». Дніпро: ДДУВС, 2021. 114 с.;
9. Тактична екстрена медична допомога. Надання ЕМД в умовах воєнного часу. Відеолекція. Тернопільський національний медичний університет ім. І.Я. Горбачевського, 2020 р. URL: <https://youtu.be/xvaFYDIkltk>;
10. Черняхівський В. Й., Котляр Н. В., Кириченко І. Г. Основи домедичної підготовки : навчальний посібник ; за загальною редакцією О. А. Никифорової. Одеса Видавничий дім «Гельветика», 2022. 188 с.

### **Інтернет-ресурси:**

1. Сайт нормативно-правових документів Кабінету Міністрів України. URL: [www.kmu.gov.ua](http://www.kmu.gov.ua) (дата звернення: 05.07.2024);
2. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. URL: [www.nbuv.gov.ua](http://www.nbuv.gov.ua) (дата звернення: 05.07.2024);

3. Бібліотека ім. Лесі Українки. URL: [www.lucl.lucl.kiev.ua](http://www.lucl.lucl.kiev.ua) (дата звернення: 05.07.2024);

4. Бібліотека Верховної Ради України. URL: [www.rada.kiev.ua/library](http://www.rada.kiev.ua/library) (дата звернення: 05.07.2024);

5. Харківська державна наукова бібліотека ім. В.Г. Короленка. URL: [www.korolenko.kharkov.com](http://www.korolenko.kharkov.com) (дата звернення: 05.07.2024).

**Т.в.о. завідувача  
кафедри криміналістики  
та домедичної підготовки  
підполковник поліції**

**Віктор ПЛЕТЕНЕЦЬ**

